

Aksjonsforskning for å utdanne ungdommer som lærekandidater i salgsfaget

Pedagogisk opplegg for dropouts gjennom et læringscenter

Ragnvald Holst-Larsen, stipendiat Oslomet, Yrkesfaglærerutdanningen (YLU)

Mer info på
www.YRK.no

Aksjonsforskning - prøving og feiling

- Et demokratisk prosjekt hvor du sammen med deltakere og fagpersoner utvikler og prøver ut pedagogiske og praktiske løsninger.
- McNiff (2017) mener at referat fra møter, "dagbok" notater, e-post og andre notater om når du lærte noe nytt, må betraktes som data i en slik prosess.
- Når det gjelder hva andre har lært, er det viktig å få dem til å fortelle historiene om hva de har lært og hvordan dette skjedde.
- Man må også spørre hvordan de mener opplegget kan bli bedre, både hva du og de kan endre. Etter dette må man reflektere og analysere. Elliot (1991)
- En aksjon varer i ca 1-2 mnd. Noen aksjoner er naturlige overganger som ungdommene gjennomgår i prosessen
- NB: Aksjonsforskning må inkludere systematisk demokratisk kritikk av utdannelsesstradisjonen (Carr & Kemmis 1986, Hiim 2010)

Omsorgsverket Læringscenter

Problemstillingen i phd prosjektet mitt handler om

- hvordan yrkesopplæring i et læringscenter kan organiseres så den oppfattes som relevant og meningsfull for dropouts
- at ungdom oppnår tilstrekkelig kompetanse i salgsfaget i forhold til hva samfunn og bedrifter krever.
- gjennom lære kandidatordningen får de en formell kompetanse

Hva kan et læringscenter tilby samfunnet/ungdom som ikke NAV, skole, OT, bedrifter og opplæringskontor kan gjøre hver for seg. Kan vi bli det samlende navet i en prosess hvor ingen i dag har ansvar.

Læringscenteret er for dropouts / NEET

- NEET (not in education, employment, or training)
- Dropouts - noe av det samme men ikke nødvendigvis
- ca 25 -30 % hvert år dropper ut
- i kullet som startet høsten 2012 hadde 74,5 prosent fullført og bestått i løpet av fem år, (kun 60,3 % på yrkesfag)
- i kullet fra 1983 har 80,6 oppnådd formell kompetanse (etter 17 år) (Liedutvalget)
- Dropoutsproblemene er absolutt størst på yrkesfag - svært mange av disse kunne man forutse allerede etter 8.klasse fordi svært lave karakterer i ungdomskolen er en klar indikator på dropout senere

NEET

- NEET (Not in Education, Employment or Training) er en internasjonal betegnelse på ungdom som regnes som særlig utsatt for å havne varig utenfor arbeidslivet.
- I følge OECD utgjorde denne gruppen 9 prosent av alle 15-29-åringer i Norge i 2016.
- Søk på SSB for 2016 viser at det var ca 1million personer mellom 15 og 29 år som da gir

totalt 90000 NEETs i Norge i 2016

Menneskesyn: En økonom om dropouts

- Lifetime wealth increases by about 15% with an extra year of compulsory schooling
- explanation for dropout behavior is that dropouts are **myopic**. (= lacking foresight or intellectual insight: mangler framsyn eller intellektuell innsikt)
- This possibility is also more in line with recent studies in neurology and psychology that suggest adolescents lack abstract reasoning skills and are predisposed to risky behavior. = **dumme**
- Several policy options exist to improve students' future outcomes if myopic behavior explains dropout decisions....
... restricting choice, = **mer tvang**

Løsningen på dropouts:

Engaging students and providing more interesting curricula are some possibilities for making school attendance more attractive, based on self-reported reasons for dropping out.

But identifying what specific changes would matter is difficult

Denne presentasjon handler derfor IKKE om

- Hvordan ungdom blir dropouts ?
- Hva er galt med skolen, læreplanen eller skole-eier ?
- Hva har foreldrene gjort galt ?
- Har vi bare oppdratt prinser og prinsesser som ikke gidder, men som elsker INSTA?
- Er de late? Har de fått for lite lekser ?
- Er « ex on the beach» eller andre skandale reality serier forbildet ?
- Er det rett og slett for mye moro på youtube
- Bør vi fjerne alle pcer og mobiler fra skolen
- Eller innføre betaling for hver dag du blir i skolen (som forskeren foreslo)

Økonomi artikkelen: Do dropouts drop out too soon? Wealth, health and happiness from compulsory schooling

Læringscenteret skal (forsøke)

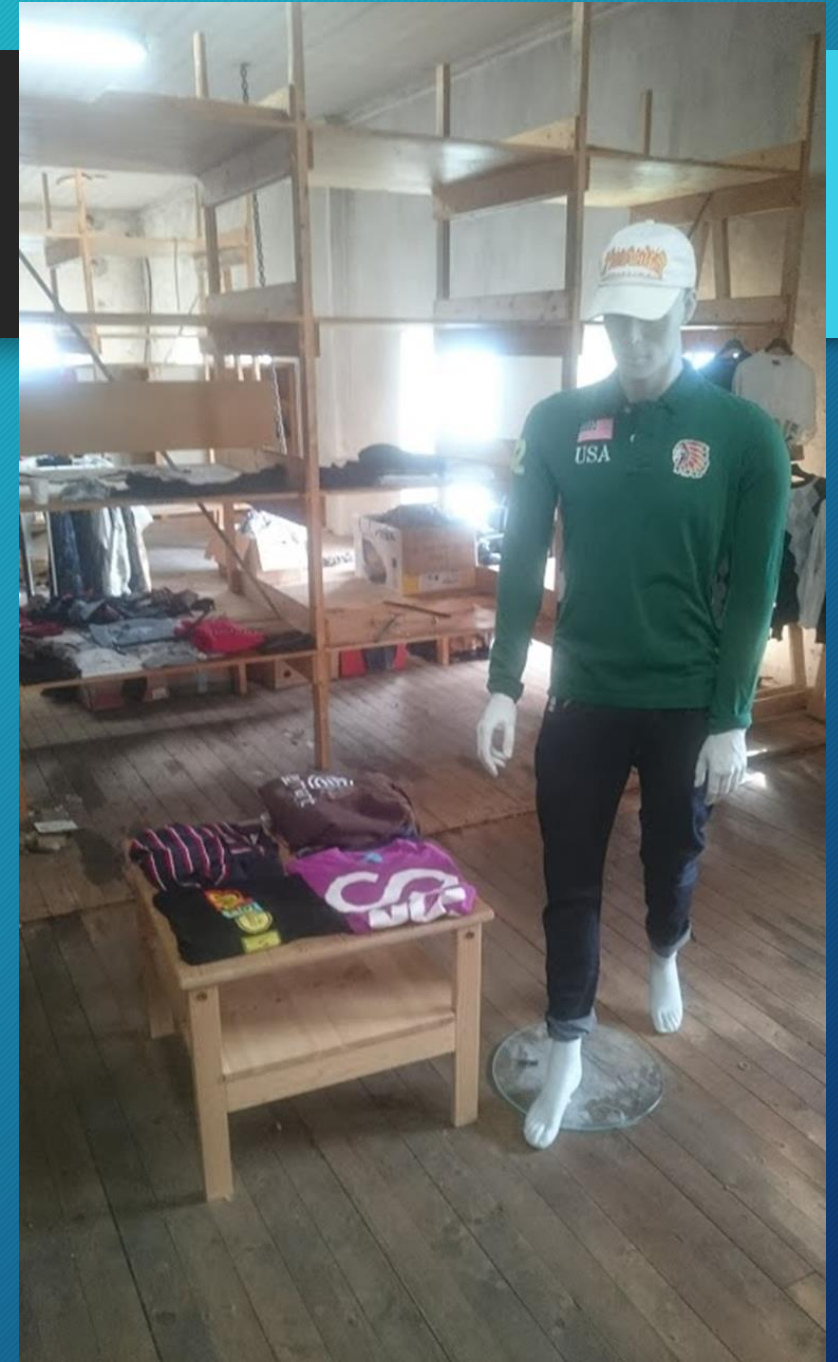
- Få i gang ungdom som har gitt opp
- Positive opplegg og opplevelser som gir motivasjon til endring og læring
- Få tro på seg selv igjen. Tro på at man kan lære
- Få tro på at det er voksne som vil dem vel. Tro på at noen vil lytte.
- Lære om viktige verdier som
 - ærlighet, respekt og sannhet og glede ved arbeid
 - mot til å gjøre endring , takknemlighet og vennlighet (folkeskikk)
- Hjelp ungdom til å komme i gang med arbeidslivet
 - trene på bedrifts skills - hva må du kunne når du jobber i en bedrift !
 - trene faglig kompetanse i salgsfaget
 - trene på sosiale ferdigheter
- Bli lærekandidat i salgsfaget . 1 av 10 vil kunne spare samfunnet for mill

4 nivåer - refleksjon før, i og etter

- Nivå 0: Aktivitet som oppfattes som «leket og lett» - knyttet til ungdommens interesser og hobby. (Mekke sykkel, ta bilder av ting)
- Nivå 1: Samtaler og utvikling av generelle ferdigheter. Grunnlag fra modifisert mal fra kompetansenorge.no - noe likt grunnleggende ferdigheter, mer sosialt (våkne, snakke sammen, regne, skrive)
Avklaring av hjelp fra NAV, helse, sunne vaner, økonomi
- Nivå 2: Faglig læring. Hva trengs i forhold til krav fra bedrifter. Faglige skills, forstå begreper, ha ferdigheter, sammen med en høyere forståelse av sosial kompetanse: Forhandlinger, samarbeid
- Nivå 3: Praksis i bedrift. Kommunikasjon med mange, forståelse av systemer, rettigheter, plikter. Konkrete øvelser knyttet til arbeidsoppgaver og forståelse av prosessen. Ukentlige møter med ledelse . Er partene klare for lære kandidatordningen ?

Fundament for opplæring

- gradvis utvikle kunnskap
 - varig forståelse av begreper,
 - metoder i fagområdet
 - sammenhenger mellom fagområder.
 - reflekterer over egen læring
 - bruker det vi har lært
 - kjente og ukjente situasjoner,
 - alene eller sammen med andre
- (kjenner dere igjen disse ordene ?)

Alternative opplegg for (dybde)læring

- konserter der ungdommene er ansvarlig for salg og markedsføring (og mer).
- må bruke mange forskjellige ferdigheter og kompetanser.
- Se sammenhenger i faget- forstå en hel markedsplan gjennom praktisk arbeid
- viktig å finne de riktige metodene for hver av ungdommene, og hjelpe dem med å tilpasse seg situasjonen rundt opplæringen som reflekterende utøver (Lave & Wenger 1991, Schön, D. 1983)

Kjøp og salg av ting - entreprenørskap (Eks: Klær og popsockets)

- metoder fra ungdomsbedrift for å gjøre salg og markedsføring lett å lære
- ekte produkter, ekte penger og ekte utfordringer.
- PopSocket ene er importert for 12 kr og studentene selger dem for 50 kr
- Klær selges på finn.no. Mye arbeid med fotografering og opplegg på finn.
- lære mer om økonomi og salg - produktkalkyler, budsjett og regnskap.

Min FINN / Mine annonser

1 treff

- Status
- Påbegynte annonser (0)
 - Aktive annonser (1)
 - Utløpte annonser (15)

Aktiv Torget - 03.09.2019

Brun høst jakke

13 likes 1 heart

41 dager igjen

- Endre
- Se annonsen
- Flere valg

- Annonsetyper
- Alle annonsetyper (1)
 - Torget (1)

Praktisk opplegg i salgsfaget

- kle opp utstillingsdukker, sortere og rydde i klær - butikken ser fin ut
- salgs samtaler om ulike produkter
- markedsføring av konserter : plakater, bilder, filmer (produsere selv)
- Bruk av sosiale medier til markedsføring (instagram og facebook)
- Øvelser på jobb intervju. Øvelse å være sjef - hvem ansetter du ?
- Organisering av arbeidsoppgaver, øvelse i å lede andre (tenke som sjef)
- Design av rom for salg, administrasjon, lager, arbeid, hva skjer i pausen
- Øvelse i å gjøre oppgaver uten å bli passet på
- Salg av klær, sykler og ting på nettet. Administrere Finn
- gjøre klart for kurs og utleie - har du det du lovte på nett og i salget ?
- lage markedsplan, softanalyse, målgruppe og segmentere kunder

HELSEPROBLEMER skaper vansker

- Dessverre har 80% av de jeg har jobbet med helseproblemer
- Angst, frykt, rusproblemer, depresjon, «frustrasjon», og lærevansker...
- FØRER TIL: skulk, fravær, skjuler ting, mistenker andre, dårlig kommunikasjon, redd for å feile, tør ikke ta utfordringer, stopper opp....
- Utfordring 1: INGEN har tatt (skikkelig) tak i problemene tidligere
- Utfordring 2: Flere av problemene krever profesjonell hjelp
- Utfordring 3: Det er vanskelig å få til samarbeidsgrupper, IP gruppe eller ressursgrupper rundt ungdom som er NEETs. Hvem har ansvar ?
- Utfordring 4: Når et stort helseproblem er avdekket og satt navn på så kan det fortsatt ta 6 mnd før behandling kan starte - hva kan man gjøre i mellomtiden med en som trenger hjelp for rus ? Kan han jobbe i en bedrift?
- DETTE blir den største utfordringen for FAGLIG UTVIKLING !!

Realisme i opplæring - hva er mulig !

- Klær: Elevene kan trene på å lage et godt salgsmiljø med brukte klær, og gjøre forsøk på hvordan klær vises frem på dukker.
- Jobbmuligheter: Mange av ungdommene kan ha gode muligheter for en jobb i en klesbutikk. Samarbeid med Cubus
- Klesbutikk (på senter) har åpent fra 9 til 21 og gir mulighet både for A og B mennesker - og det finnes butikker for alle typer smaker

Trengs det et læringscenter ?

- Bedrifter kan ikke ta imot dropouts som har vært hjemme i 2 år
Ungdommene er ikke klar for bedrift, bedriftene ikke klare !
- Bedriftene har mange andre som er lettere å ta imot !
Ungdommene må derfor forberedes for å kunne konkurrere
- Hvert år regner man med at det kommer ca 3250 nye NEET - altså ca 5 % av de 65000 som begynner i vgs hvert år.
- Opplæringskontor kan ikke jobbe med ungdommer som ikke har fått en lærekontrakt / kontrakt som lærekandidat
- Nav ønsker ikke å støtte lærlinger, satser på arbeidstrening... og så ?
- NEET blir i en skvis mellom ulike ordninger hvor INGEN har ansvar - og hva med helseproblemer ?

Hva kan et læringscenter gjøre ?

- Kan følge opp ungdommer individuelt. NEET-ere er ekstremt unike !!
- Kan trene på å takle sosiale utfordringer og øve på de grunnleggende forventningene som bedrifter har.
- Egen læringsplan som tar hensyn til interesser og ønsker, men også krav!
- Kan samarbeide med bedrifter, opplæringskontor, foresatte, NAV, fastlege og behandlingsapparat om helhetlig opplegg
- Arbeidspraksis blir en del av en opplæringsplan hvor arbeidet står i et forhold til en utdanning som blir dokumentert (til forskjell fra NAV)
- Personlige utfordringer kan man jobbe med før ungdommene blir hjemme fra jobb. Senteret kan gjøre avtaler med bedriften om tilpasning.

Fungerer det ? NEI !!

- Veldig vanskelig å få til samarbeid med NAV ! - hvem er vi formelt?
- Har brukt over 1 år på å få til en ordning med opplæringskontor
- Mentorordningen kunne gitt noe dekning av utgifter, men er egentlig for bedriften - og ikke for de som hjelper bedriften.
- Tiltakspenger går til store tiltaksarrangører for større kurs
- Store utfordringer med helse, psykiatri og rus - reglene og ventetidene passer ikke til praktiske situasjoner, vente 6 mnd
- Ingen finansiering som er fast - tilfeldig hva man kan få
- Kun noen få NEET vil kunne bli lærlinger, mange lære kandidater, men det tar svært lang tid. Tid er penger !

Gi opp ? NEI - aldri

- 3250 ungdommer blir hvert år NEET
 - Nesten INGEN bryr seg, det dreier seg om ildsjeler som tar ansvar - ikke et system.
 - 2 - 5 år med utenforskap gir store psykiske problemer- ofte også rusmisbruk
 - En rusmisbruker vil kunne ødelegge en hel familie
 - Hvis EN NEET blir «reddet» inn i arbeid så sparer vi 1,5 millioner utifra 2008 beregning utført i SØF-rapport nr. 08/09 , og da er ikke utgifter til kriminalomsorg, rus eller andre problemer tatt med
 - Det er mulig å regne på dropouts - se formel
 - det viktige er å tenke på den store psykiske belastningen vi lar ungdom gå igjennom
- DET kan vi ikke bare se på, vi må BRY OSS !

to year T and conditional on school attainment and a given consumption

$$V(S, t) = u(c(0)) - \phi(S) + \sum_{t=1}^T \delta^t [u(c(t)) + \theta(S, t)].$$

Year 0 utility is $u(c(0)) - \phi(S)$. The term $u(c(t))$ denotes year t utility from

Planene fremover

- Få minst 3 elver inn i samarbeidende opplæringskontor før 1.feb som lærekandidater, se på utfordringer med lønn m.m.
(Romerike flerfaglig opplæringskontor <https://www.rfok.org/>)
- Avklare med NAV sentralt om ordninger for å hjelpe NEET - dette er viktig i perioden før de kan være lærekandidater (Mentor og lokale tiltak)
- Pedagogiske og yrkesdidaktiske filmer og dokumentasjon av opplegg på www.yrk.no som kan gi inspirasjon til praktisk læring!
- Film og intervjuer av ungdom i prosjektet for å vise alternativet !
- Debatt rundt NEET og ansvarsforhold. 0-24 samarbeidet POSITIVT !
- Fremtidsverksted / konferanse om hva vi kan gjøre med NEETs i Norge.
Mange gode eksempler: Hopeful, Abildsø Gård, ungdomisvevet.no

Litteratur - se også www.yrk.no

- Carr, W. & Kemmis, S. (1986). *Becoming Critical*. London: Falmer Press
- Dreyfus, H. & Dreyfus S. (1986) *Mind Over Machine: The Power of Human Intuition and Expertise in the Era of the Computer*. New York, The Free Press
- Elliott, (1991). *Action Research for Educational Change*. Buckingham: Open University Press.
- Hiim, H. (2010). *Pedagogisk Aksjonsforskning*. Oslo: Universitetsforlaget
- Hiim, H. (2013). *Praksisbasert yrkesutdanning: Hvordan utvikle relevant yrkesutdanning for elever og arbeidsliv?* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Gjøtterud, S., Strangstadstuen S., Krogh E. (2017). *Strategier for samarbeidende aksjonsforskning i lærerutdanning*. I: Gjøtterud, S. M., Hiim, H., Husebø, D., Jensen, L. H., Steen-Olsen, T., & Stjernstrøm, E. (2017). *Aksjonsforskning i Norge. Teoretisk og empirisk mangfold*. Oslo, Norway: Cappelen Damm.
- Krogh, E. (2017). *Hvordan og hva aksjonsforskning kan bli til*. I: Gjøtterud, S. M., Hiim, H., Husebø, D., Jensen, L. H., Steen-Olsen, T., & Stjernstrøm, E. (2017). *Aksjonsforskning i Norge. Teoretisk og empirisk mangfold*. Oslo, Norway: Cappelen Damm.
- Lave og Wenger (1991), *Situert læring - og andre tekster*. København: R F.
- McNiff, J. (2017). *Action Research : All You Need to Know*: Sage.
- McNiff, J. (2014) *Writing and Doing Action Research*. London: Sage. Part II.
- Reason, P. & Bradbury, H. (2008). Introduction. I P. Reason & H. Bradbury (Red.), *The SAGE handbook of action research: Participative inquiry and practice* (s. 1-10). London: Sage Publications
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner. How professionals think in action*. San Fransisco, CA: Jossey-Bass.
- Schön, D. (1983). *The Reflective Practitioner*. New York: Basic Books.